

PABLO NERUDA

Kuruntular
Kitabı

14. BASKI
Çeviri: ALOVA

♥ can
modern

PABLO NERUDA
Kuruntular
Kitabı

Can Modern

Kuruntular Kitabı, Pablo Neruda

Çeviri: Alova

Estravagarío

© 1958, Fundación Pablo Neruda

© 2007, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Agencia Literaria Carmen Balcells S.A. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: İmge Kitabevi Yayınları, 1999

Can Yayınları'nda 1. basım: 2007

14. basım: Aralık 2022, İstanbul

Bu kitabın 14. baskısı 2 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Emrah Serdan

Editör ve önsöz çeviri: Celâl Üster

Kapak uygulama: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak resmi: © iStockphoto.com / Brandon Laufenberg

Baskı ve cilt: İmak Ofset Basım Yayın Tic. ve San. Ltd. Şti.

Akçaburgaz Mah.137.Sokak No:12

Esenyurt, İstanbul

Sertifika No: 45523

ISBN 978-975-07-0713-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

PABLO NERUDA
Kuruntular
Kitabı

Ŗiir

1971 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

Çeviri

Alova

♥can

Pablo Neruda'nın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Kuřlar Sanatı, 2010

Yeryüzünde Konaklama, 2015

Ayaklarına Dokunurum Gölgede, 2017

Evrensel Şarkı, 2020

PABLO NERUDA, 12 Temmuz 1904'te Şili, Parral'da doğdu. Asıl adı Neftalí Ricardo Reyes Basoalto'dur. Çek yazar Jan Neruda'yı okuduktan sonra Pablo Neruda yazarlık adını kullanmaya başladı. 1921'de ilk şiir kitabı *La canción de la fiesta* (Festival Şarkısı) yayımlandı. Seylan, Burma, Singapur, Arjantin, İspanya ve Meksika'da konsolosluk görevinde bulundu. 1945'te senatör seçildi ve Komünist Partisi'ne katıldı. Parti 1949'da yasadışı ilan edilince çeşitli ülkelerde siyasal sürgün olarak yaşadı. 1953'te Şili'ye döndü. 1971'de Paris Büyükelçiliği'ne atandı. Aynı yıl Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Hastalanınca yurduna döndü ve Salvador Allende hükümetinin darbeyle devrilmesinden kısa bir süre sonra Santiago'da öldü (23 Eylül 1973). Aldığı önemli ödüller arasında Aztek Kartalı (Meksika, 1946) ve Uluslararası Barış Ödülü (Nâzım Hikmet'le birlikte, 1950) yer alır.

(Erdal) ALOVA, 1952'de Ankara'da doğdu. Şiirlerini 1973'ten sonra, *Yeni Dergi*'de yayımlamaya başladı. İlk şiir kitabı *En Son Çıkan Şarkılar* 1980'de yayımlandı. Bu kitabı, *Giz Dökümü* (1989) ve *Bitik Kent* (1995; 1996 Cemal Süreya Ödülü) izledi. Nâzım Hikmet Şiir Ödülü'ne layık görülen *Dizeler*'den (2001) sonra, *Tensemeler* (2008) ve *Toplu Şiirler* (2008; Behçet Necatigil Ödülü) adlı yapıtlarıyla ününü yaygınlaştırdı. Ayrıca Sappho, Hipponaks, Lorca, Kavafis, Catullus gibi şairlerden yaptığı çevirilerle de tanındı. Seferis'in *Bir Şairin Günlüğü* yapıtının çevirisiyle 2004 Dünya Kitap Çeviri Ödülü'nü aldı.

İçindekiler

Pablo Neruda: “Şiirim benim bedenimden çıkar...”	13
Sessizliği Arıyorum	23
Ve Ne Kadar	26
Artık Gitti Şehir.....	29
Sessiz Olmak.....	30
Bir Şehre Dönüş.....	32
Deste	35
Deniz Kızı ile Sarhoşların Masalı.....	37
Dağarcık.....	38
Büyük Masa Örtüsü	40
Onunla.....	42
O Kadar Yüksek Değil.....	43
Nokta	46
Korku.....	47
Gündüz Ay’ı İçin.....	49
Öyle Bir Yorgunluk	51
Neler Olmuyor ki Bir Günde	54
Doğuş	56
Alacakaranlıkta Kendi Kendine Konuşma	58
V.	61

Kendi - Döllek.....	63
Atlar.....	65
Sorma	67
O Günler	69
Çoğuz	71
Ayağın Masalı.....	73
Burada Yaşıyoruz.....	75
Firar	78
Bahtsız	80
Çobanlı	82
Kötü Eğitime Dair.....	83
Güzde Unutulmuş	86
Yaşlı Kadınları Okyanusun	88
Devinimsizlik.....	90
Zavallı Çocuklar.....	91
Sonuçlar.....	93
Balad.....	94
Gırtlak	96
Güneyde Dörtnele	99
Çam Ağaçları Sonatı.....	100
Aşk.....	104
Kedinin Rüyası.....	106
Anılar ve Haftalar	108
Sonunda Gittiler	110
Yol Rehberi	113
Elveda Paris.....	117
Ah, Şu Dipsiz Cumartesiler!	120
Trenlerin Rüyası	122
Guillermina Nerde Acaba?.....	124

Dönüyor Arkadaş	126
Kışın Oldu	127
Tatlılık, Her Zaman	130
Gece Anahtarlı Gündüz	133
Burada, Orada, Her Yerde	135
Kıyıdaki Yabancılar	137
Kereste Ismarlayan Mektup	139
Yurttaş	142
Unut Beni	145
Bir Sürü Ad	147
Notre Dame'ın Damındaki Yeşil Heykeller	149
Hemen Getirin Onu	151
Kapalı Bir Ağızdan Giriyor Sinek	154
Gemiciler ile Dev Ahtapotun Kızgın Dalaşı	157
Karşıkent	161
Santiago Şarkısı	164
Tembel Hayvan	167
Hayvanlar Kitabı	169
Güz Vasiyeti	175

Pablo Neruda: “Şiirim benim bedenimden çıkar...”

Arjantinli gazeteci Rita Guibert, 1960’ların sonlarında Latin Amerikalı yedi yazarla yaptığı kapsamlı söyleşileri *Yedi Ses* adını verdiği bir kitapta toplamıştı. Jorge Luis Borges, Miguel Angel Asturias, Octavio Paz, Julio Cortázar, Gabriel García Márquez ve Guillermo Cabrera Infante’yle birlikte *Yedi Ses*’ten biri de Pablo Neruda’ydı. XX. yüzyıl şiirinin en önemli adlarından, 1971 Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Neruda’nın 1957-58 yıllarında kaleme almış olduğu *Kuruntular Kitabı*’nı Alova çevirisiyle yayımlarken, şairin Santiago yakınlarında, Isla Negra’daki evinde yapılan bu uzun söyleşiden kısa bir kesit sunuyoruz.

Adınızı neden değiştirdiniz? Neden Pablo Neruda adını seçtiniz?

Gerçekten çok iyi anımsamıyorum. O sıralar 13-14 yaşlarındaydım. Babamın yazar olmama karşı çıktığını anımsıyorum. Sanırım, yazar olmamın ailem için de, benim için de iyi olmayacağını, sonunda hiçbir işe yaramayan biri olup çıkacağını düşünüyordu. Yazar olmama ailevi nedenlerle karşı çıkıyordu, ama bu nedenler benim için hiçbir önem taşıymıyordu. Kendimi korumak için aldığım ilk önlem adımlarını değiştirmek oldu.

Neruda soyadını Çek şair Jan Neruda’dan mı aldınız?

Çek şairin adını duymuş muydum, emin değilim. Ama o günlerde bir kısa öyküsünü okumuştum. *Mala Strana Öyküleri* adlı kitabında, Prag’ın Mala Strana mahallesinde yaşayan

yoksulları anlatan öyküler vardı. Belki de o sırada almışımıdır Neruda soyadını. Dediğim gibi, çok oldu, iyi anımsamıyorum. Ama Çekler beni kendilerinden biri olarak görüyorlar.

Şiirlerinizi hep elle mi yazıyorsunuz?

Bir kazada parmağım kırıldı, aylarca daktilo kullanamadım. İşte o zaman gençlik alışkanlığıma geri döndüm, yeniden elle yazmaya başladım. Daha sonra, parmağım düzeliş daktilo kullanılabilir duruma geldiğimde, şiirimin elle yazıldığında daha duyarlı olduğunu, biçimsel olarak daha kolay değiştirilebildiğini fark ettim. Gördüm ki, el bir biçimde işin içine giriyor. Geçenlerde, Robert Graves'in bir gazetecinin sorularını yanıtlarken, "Bu evde, bu odada bir şeyin farkına vardınız mı? Her şey el yapımı. Bir yazar yalnızca el yapımı şeyler arasında yaşamalı," dediğini okumuştum. Bana öyle geliyor ki, Graves şiirin de elle yazılması gerektiğini söylemeyi unutmuş. Daktilonun şiirimle aramdaki mahremiyeti ortadan kaldırdığını, elimin bu mahremiyeti yeniden kurduğunu gördüm.

Günde yaklaşık kaç saat çalışıyorsunuz?

Her gün çok fazla okuyabildiğim ya da çok fazla yazabildiğim söylenemez. Aslında sabahtan akşama kadar yazmak isterdim, ama bir düşünceyi, bir deyişimi yerli yerine oturtmak ya da düş gücünden öylesine fırlayan karmaşık bir şeyi düzene koymak beni bitkin düşürebiliyor, bütün gün uğraştırabiliyor. Kaldı ki, yaşamı bütün gün çalışma odamda oturamayacak kadar çok seviyorum. Sabahtan akşama kadar oturmak bana uygun değil; yaşamda olup bitenlerle, evimle, siyasetle, doğayla ilgilenmeyi çok seviyorum. Ama günün hangi saatinde olursa olsun, nerede olursam olayım, yazdığım zaman kendimi tümüyle verebiliyorum şiirime. Kalabalık bir yerde olsam bile. Bir sürü insan konuşuyor, tartışıyor, kavga ediyor da olsa, düşüncelerimi toplayıp geliştirebilirim.

Borges'le aranızda bir çatışma olduğu söyleniyor.

Borges'le aramda olduğu söylenen çatışma temel bir çatışma

değil; belki yaklaşımlarımızda düşünsel ve kültürel bir farklılık olduğu söylenebilir. Hiç kuşkusuz, hoşgörüle tartışabiliriz. Benim düşmanlarım başka, yazarlar değil. Benim düşmanlarım emperyalizm, kapitalistler ve Vietnam'a napalm bombası atanlar. Borges değil.

Borges'in yazdıkları için ne düşünüyorsunuz?

Borges büyük bir yazar, müthiş! İspanyolca konuşan tüm halklar Borges'in varlığından onur duyuyorlar. Özellikle de Latin Amerikalılar. Çünkü Borges'ten önce Avrupalı yazarlarla karşılaştırılacak pek az yazarımız vardı. Büyük yazarlarımız vardı, ama Borges gibi evrensel bir yazara pek az rastlanıyordu. Onun *en büyük* olduğunu söyleyemem, ama Avrupa'nın dikkatini ve entelektüel merakını bizim ülkelerimize yöneltmesini sağlayan o oldu. Bütün söyleyebileceğim bu. Herkes Borges'le kavga etmemi istiyor diye onunla kavga edecek değilim. Eğer o bir dinazor gibi düşünüyorsa, bunun benim düşüncemle bir ilgisi olamaz. Ben onun modern dünyada olup biten hiçbir şeyi anlamadığını düşünüyorum, o da benim hiçbir şeyi anlamadığımı düşünüyor. Demek, anlaşıyoruz.

García Lorca'nın ölümünden önce yazdığınız "Federico García Lorca'ya Övgü" adlı şiirinizde onun trajik sonunu bir bakıma önceden görmüştünüz.

Evet, böyle tuhaf bir yanı var o şiirin; ölümünü her nasılsa görmüşüm gibi... tuhaf diyorum, çünkü Federico çok mutlu, çok neşeli bir insandı. Onun gibi pek az insan tanıdım. Yaşam aşkı onda cisimleşmişti sanki... Yaşamının her anının tadını çıkarırdı, çevresine mutluluk saçardı. O yüzden, öldürülmesi, faşizmin en başlılanmaz günahlarından biridir.

Yapıtlarınızın farklı evreleri var, değil mi?

Bu konudaki düşüncelerim çok belirgin değil. Aslında benim evrelerim falan yok, onları eleştirmenler keşfediyor. İnsan evrelerle yaşamaz. Ya da bir evrenin ne zaman başlayıp ne zaman bittiğini hiç kimse bilmez. Benim şiirimin bir erdemi varsa, o

da bir organizma olmasıdır; şiirim, organiktir ve benim bedenimden çıkar. Çocukken şiirim de çocuksuydu, gençliğimde şiirim de gençti, acı çektiğim dönemlerde umarsız, toplumsal savaşa katılmak zorunda kaldığımda saldırgan oldu. Bugün yazdığım şiirde hâlâ tüm bu eğilimlerin bir karışımı vardır. Bu konuda daha fazla söyleyeceğim bir şey yok. Her zaman içten gelen bir gereksinimle yazdım; sanırım bu tüm yazarlar, özellikle de tüm şairler için geçerlidir.

Bir şiirinizi okur musunuz?

ÇOĞUZ¹

Bir sürü insan içinde kimim ben, biz kimiz,
karar kılamıyorum birinde:
kaybolmuşlar giysilerimin altında,
başka şehre taşınmışlar.

Tam sırası gelmişken
akıllı olduğumu göstermenin
ağzımdan alıyor sözü
içimdeki gizli aptal.

Gün oluyor, uyukluyorum
seçkinler meclisinde,
tam cesaretimi toplarken
hiç tanımadığım bir korkak
sarıp sarmalıyor iskeletimi
bin tane ince önlemlerle.

Alevler sarmışken görkemli konağı
ben çığırıyorum itfaiyeci yerine,
kundakçının biri fırlıyor sahneye,
o benim. Bir şey gelmiyor elimden.
Nasıl seçip ayırsam kendimi?
Nasıl bir araya getirsem?

1. *Kuruntular Kitabı*'ndan.

Okuduğum bütün kitaplar
göklere çıkarıyor kahramanları
her zaman kendine güvenen:
ölüyorum kıskançlıktan;
rüzgârlı, kurşunlu filmlerde
kıskanıyorum kovboyları,
atları bile alkışlıyorum.

Ama ne zaman çağırısam atılğan yanımı
çıkıp geliyor gene eski tembelliğim,
bilmiyorum asla kimim ben,
kaç kişiyim, kaç kişi olacağım.
Bir çana dokunup da
çağırabilseydim gerçek kendimi,
gerekliysem çünkü kendime
yok olmamalıyım ben.

Çok uzaklardayım yazarken
döndüğümde çoktan gitmişim:
görmek isterdim aynı şey
geliyor mu başkalarının başına,
benim gibi daha çok var mı,
onlara da aynı şeyler mi oluyor,
bunu keşfettiğim zaman
öyle iyi belleyeceğim ki her şeyi
sorunlarımı açıklarken
coğrafyadan konuşacağım.

Kuruntular Kitabı'nda öteki kitaplarınızdan daha belirgin bir mizah damarı seziliyor...

Kuruntular Kitabı'nın havası, ince bir alaycılıkla neşeli bir yaklaşım arasında geziniyor. Şiirimin genel havasından farklı. Kendi kendimi alaya almam da söz konusu burada. Hiç kuşkusuz mizah denen şeyi hedeflediğim yok, zaten beceremedim. Ama mizahı her zaman düzyazının, romanların ve oyunların temel öğelerinden biri olarak görmüşümdür. Mark Twain bir mizahçıdır, ama Dostoyevski'yle Shakespeare de öyledirler. Bu onsu edilemeyen mizah, şiir dünyasının çok uzağındadır. *Ku-*

runtular Kitabı'nda, başka kitaplarımda da, özellikle *Dünyanın Sonu*'nda, evrene bölünmüş bir bakışa daha fazla yer vermişimdir. "Bölünmüş bakış" derken, hem bir kişi olarak, hem kendi yaşamından bir şeyler anlatan biri olarak, hem de bir şair olarak, her biri kendini ayrı ayrı dile getiren ayrı bölmelerim olduğunu söylüyorum...

gerek
sana
yüzüne
gök
için
mak
Çık

iki kanat,
bir keman,
ve bir sürü şey,
sayısız, adsız şeyler,
kocaman, yavaş bir göz için ehliyet,
badem ağacının tırnakları üstüne yazıt,
sabahleyin çimenlerin unvanı.

SESSİZLİĞİ ARIYORUM

Şimdi rahat bırakabilirler.
Artık alışabilirler bensizliğe.

Kapatıyorum gözlerimi.

Beş şey istiyorum yalnız,
beş seçilmiş kök.

Biri sonsuz aşk.

Öbürü görmek güzü.
Yaşayamam uçuşan
toprağa düşen yapraklar olmadan.

Üçüncüsü ağır kış,
sevdiğim yağmur, okşayışı
ateşin kaba soğukta.

Dördüncüsü yaz,
karpuz gibi yuvarlak.

Ve beşincisi, gözlerin senin.
Matildem benim, sevdiceğim,
uyumak istemem gözlerin olmadan
yaşamak istemem bana bakmazsan:
sana ayarlıyorum baharı
izlesin diye beni bakışlarınla.

Bunlar, dostlarım, bütün istediğim.
Hiçbir şeye yakın, her şeye yakın.

Şimdi gidebilirler isterlerse.

Öyle çok yaşadım ki, bir gün
unutacaklar beni ister istemez,
silerek karatahtadan:
tükenmezdi benim yüreğim.

Ama sessizliği aradığım için
düşünmeyin öleceğimi:
tersi doğru bunun:
yaşayacağım ben.

Var olup süreceğim.

Yaşayamam, yine de
fıskırıp durmazsa içimde ekinler,
filizler ilkin, toprağı delip geçen,
varmak için ışığa,
ama karanlıktır toprak ana:
karanlıktır benim derinlerim:
sulara bir kuyu gibiyim ben
ardında yıldızlar bıraktığı gecenin
ve kırlarda yapayalnız sürüp gittiği.

Bunca yaşamış olmamdan
isteyişim yaşamayı bunca çok.

Hiç böyle berrak olmamıştı sesim,
öpüşlerim bunca zengin.

Şimdi, her zamanki gibi erken.
Bir arı oğulu ışıık.

Günle bırakın beni.
İzin istiyorum doğmak için.

VE NE KADAR?

İnsan ne kadar yaşar sonunda?

Bin gün mü, yoksa bir gün mü?

Bir hafta, yüzyıllarca?

Ne kadar sürer insanın ölümü?

Ne demek “Sonsuza dek”?

Kafam bunlarla dolu,
işin aslını öğrenmeye koyuldum.

Bilgili rahipleri aradım,
ayın sonlarında bekledim onları,
Tanrıyı ve Şeytanı
ziyaret ederlerken gözledim.

Bezdiler sorularımdan.
Fazla bilgileri yoktu,
yöneticiydiler sadece.

Doktorlar kabul etti beni,
konsültasyonlar arasında,
ellerinde birer neşter,
batmışlar aureomycin’e,
her gün biraz daha meşgul.
Dediklerinden anlayabildiğim kadarıyla
şöyleydi sorun:
çok sürmüyordu bir mikrobun ölümü,
tonlarca birden ölüyorlardı,

ama yaşayabilen birkaçı
kötü huylu çıkıyordu.
Öyle ürkmüştüm ki
gidip mezar kazıcıları buldum.
Büyük boyalı cesetleri
yaktıkları nehir boylarına gittim,
sıska kemikli gövdeleri,
korkunç lanetlerin
buharını taşıyan imparatorları,
bir kolera dalgasıyla
serilip giden kadınları.
Kumsallar gördüm ölülerden
ve kül rengi uzmanlar.

Fırsat bulur bulmaz
soru yağmuruna tuttum onları,
beni yakmayı önerdiler:
bütün bildikleri buydu.

İçki aralarında yanıtladılar beni
yurdumda mezar kazıcılar:
– “Kendine kanlı canlı bir kız bul
ve bu saçmalıklardan kurtul.”

Böyle mutlu insanlar görmemiştim.

Türkü söylüyorlardı kaldırıp kadehlerini
ölümün ve sağlığın sağlığına.
Azman zinacıları bunlar.

Döndüm eve daha yaşlanmış
dünyayı katettikten sonra.

Artık bir şey sormuyorum kimseye.

Ama her gün daha az biliyorum.

Dünyadaki bütün yoksulların
ve bütün âşıkların büyük
şairi Pablo Neruda, Türkçede
de okurların dilinden
düşmeyen şiirleriyle yaşıyor.

Bir demiryolu işçisinin oğlu olan Pablo Neruda, XX. yüzyılı "büyük yaşamış" şairlerden biridir. Kaderinde hem sürgünler hem de ülkesi Şili'nin Paris büyükelçiliği olan bir ozan o. *Yirmi Aşk Şiiri*, *Umutsuz Bir Şarkı*, *Yeryüzünde Konaklama*, *Yürekteki İspanya*, *Evrensel Şarkı* ve *Macchu Picchu Dorukları* gibi yapıtlarıyla 1971 Nobel Edebiyat Ödülü'ne değer görülen Neruda, çağımızın en saygın ozanlarından biri. 1958'de yayımlanan *Kuruntular Kitabı* Neruda'nın "güz döneminin" başyapıtı bir anlamda; şairin hüznü ve alaycı ruh yapısının aynası, "şiirle düşünme"nin olağanüstü bir örneği. Onca sürgünün, onca yurt özleminin ardından ülkesine dönen Neruda'nın yurdunu, yurdunun denizini, toprağını, halkını yeniden keşfedişinin lirik bir öyküsü. *Kuruntular Kitabı*, Neruda'nın belki de en kişisel eseri...

#latinamerika #modernşiir #şili #sürgün #deniz #umutsuzluk

Kapak resmi: Brandon Laufenberg

 can

canyayintari.com | f | B | t canyayintari

şiir

ISBN: 978-975-07-0713-1

9 789750 707131